

Y KUŞAĞININ ENGELLİ TURİSTLERE BAKIŞ AÇILARININ DEĞERLENDİRİLMESİ: SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ISPARTA MESLEK YÜKSEKOKULU ÖRNEĞİ

THE EVALUATION OF GENERATION Y'S PERSPECTIVES TOWARDS DISABLED TOURISTS: A CASE OF ISPARTA SULEYMAN DEMİREL UNIVERSITY, ISPARTA VOCATIONAL SCHOOL

Yrd. Doç. Dr. Gülay BULGAN¹

Yrd. Doç. Dr. Pınar GÖKTAS²

ÖZET

Turizm sektörü için gittikçe daha fazla önem arz eden engelli turist pazarı gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerin ilgi odağı olmaya başlamıştır. Engelli turist hareketliliklerinin turizm sezonunu uzatıcı bir etki yarattığı gerçeğinden hareketle, turizm pastasından daha fazla pay almak isteyen ülkeler bu pazar dilimine daha fazla önem vermektedir.

Tüm dünyada engellilere yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Ancak yapılan düzenlemelerin daha çok turizm sektöründe hizmet vermekte olan işletmelerin yapısal, mimari ve hizmet unsurları üzerinde yoğunlaşmış olduğu görülmektedir. Engelli turistlerin yerel halk ve hizmet personeli tarafından algılanış biçimleri üzerine yapılan çalışmalar yok denecek kadar azdır. Yapılan bu çalışma ile geleceğin işgörenlerini temsil eden Y kuşağının engelli turistlere olan bakış açıları değerlendirilmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucuna göre araştırmaya katılan erkeklerin, kadınlara oranla engelli turistlere karşı daha olumlu bir bakış açısına sahip oldukları ve çocukluk yıllarını kırsal bölgelerde geçiren Y kuşağı gençlerinin engellilerle empati kurmada, çocukluk yıllarını şehirlerde geçirenlere oranla daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Engelli Turistler, Engelli Turizmi, Y Kuşağı, Y Kuşağı Bakış Açıları.

JEL Sınıflandırma Kodları: Z32, Z39.

ABSTRACT

The disabled tourists' market, which is increasingly important for tourism sector, has become the center of interest of both developed and developing countries. The countries wishing to receive a greater share from tourism sector (cake) give more attention to this market segment due to the fact that disabled tourist mobility cause an extending impact for tourism season.

Arrangements are made for the disabled all over the world. However, it is seen that the arrangements are mostly focused on structural, architectural and service elements of business firms serving in the tourism sector. There are little of any studies on perceptions of disabled tourists by local residents and service personal. In this study, the perspective of generation Y who represents the workers of the future to disabled tourists has been evaluated. According to research results, it was determined that men who participate in the survey have more positive perspective to disabled tourist than women who participate in the survey and Generation Y who spent childhood years in rural areas are more successful at empathizing with disabilities than Generation Y who spent childhood years in the city.

Keywords: Disabled Tourists, Disabled Tourism, Generation Y, Perspective of Generation Y.

¹ Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, gulaybulgan@sdu.edu.tr

² Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İnsan Kaynakları Yönetimi Bölümü, pinargoktas@sdu.edu.tr

JEL Classification Codes: Z32, Z39.

1. GİRİŞ

1980 ile 1999 yılları arasında doğanları kapsayan Y kuşağı geleceğin işgörenlerini temsil etmekte olup, Türkiye'nin geleceğinin şekillenmesinde etkin bir rol oynayacağı düşünülmektedir. Bu sebeple Y kuşağının bakış açılarının tespit edilmesi önem taşımaktadır. Turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi gerektiğinin vurgulandığı günümüzde engelli turizminin önemi tüm dünya ülkeleri arasında bir farkındalık yaratmış ve bu alanda yapılan çalışmalarda hızlı bir artış gözlemlenmiştir. Engellilere yönelik yapılan çalışmalar genellikle eğitim hakkı, sağlıklı yaşam hakkı, sosyal yaşamdaki destek, ayrımcılığın önlenmesi, istihdam olanakları vb. olarak yoğunluk kazanmış ancak engellilerin toplumsal algılanması noktasında yapılan çalışmalar yok denecek kadar az sayıda bulunmuştur (Kaya, 2010:5-6). Engelli turistlere yönelik gereksinimlerden belki de en önemlileri sosyal yaşamdaki destek ve ayrımcılığın önlenmesidir. Çünkü sosyal yaşamlarında destek gören ve kendilerini diğer sağlıklı bireylerden ayrı tutulmadığını hisseden engelli bireyler toplum içinde mutlu ve huzurlu yaşarlar. Bir engelli bireyin alışverişe çıkması, seyahate çıkması, turizm faaliyetlerinde bulunması, oldukça doğal yaşamsal gereksinimlerdir. Ancak engelli bireylerin bu gereksinimlerinin çok da önemsenmediği görülmektedir (Atak, 2008:1).

Yapılan bu çalışma ile geleceğin işgörenlerini oluşturan Y kuşağı gençlerinin aldıkları turizm eğitimi vasıtasıyla sektörle buluşması ve turizm sektörünün ürettiği mal ve hizmetlerden engelli turistlerin fayda sağlaması esnasında onlara olan bakış açıları değerlendirilmeye çalışılmıştır. Bu çalışma ile engelli turistlere hizmet sunacak olan Y kuşağının engellileri algılamalarının son derece önemli olduğu vurgulanırken, bir gün herkesin engelli olabileceği gerçeğinden hareketle engelliler için yapılacak olan düzenlemelerin aslında tüm toplumu ilgilendiren düzenlemeler olduğuna da değinilmektedir. Böyle düşünen toplumlarda engelli algısı olumlu bir noktaya taşınacak ve engelli turistlerin toplumla bütünleşebilmelerinin önü açılacaktır. Türkiye'de ve dünyanın diğer ülkelerinde verilmekte olan turizm eğitimlerine bir başka boyut kazandıracak olan engelli eğitimi ile yetiştirilecek olan kuşaklar daha duyarlı bir yapı kazanacaktır.

2. KUŞAK KAVRAMI VE Y KUŞAĞI

Kuşak kavramı sözlüklerde çeşitli tanımlamalarla ifade edilmiştir. Toplum bilim terimleri sözlüğünde kuşak kavramı; *“yaklaşık olarak 25-30 yıllık yaş gruplarını meydana getiren bireylerin öbeği”* olarak ifade edilmektedir. Türk Dil Kurumunda yer alan felsefe terimleri sözlüğünde; *“(genellikle) aşağı yukarı aynı yıllarda doğmuş olup, aynı çağın koşullarını, dolayısıyla birbirine benzer sıkıntıları, yazgıları yaşamış, benzer ödevlerle yükümlü olmuş kişiler topluluğu”* olarak tanımlanmaktadır. Tarih felsefesi ve kültür tarihi sözlüğünde ise; *“yeni bir anlayışta yeni bir yaşama duygusunda, yeni biçimlerde birleşen, eskiden belirgin çizgilerle ayrılan kişilerin topluluğu”* şeklinde tanımlanmıştır (TDK, 2016).

1830-1840 yılları arasında kuşak çalışmaları hakkında bilimsel araştırmalarda bulunan ilk kişi olan Auguste Comte kuşaksal değişen farklılıkların, tarihsel süreçle birlikte hareket eden kuvvetler olduğunu ortaya koyarak, sosyal gelişmenin ancak bir kuşağın bir sonraki kuşağa aktaracağı birikimler ile olası olabileceğini belirtmektedir (Comte, 1974:635-641). Jean-Claude Lagree ise kuşak kavramını aynı tarihsel olaylar çerçevesi içinde aynı dönemi yaşamış, aynı toplumsal koşullarda sosyalleşmiş ve birçok şeyi içine katarak aynı kolektif kimlik sergileyen bireylerin oluşturdukları topluluklar olduğunu ileri sürmektedir (Latif ve Serbest, 2014:136).

Karl Mannheim ise 20. yüzyılda gelişen sosyal bilim yöntemlerini kullanarak kapsamlı sosyolojik açıdan kuşak kavramına sistematik olarak yaklaşan ilk kişidir. Çalışmasındaki en önemli nokta sınıf ve kuşak tezatlığını yani toplumun yatay ve dikey bölümlerini tarihsel bakış açısıyla ayrı ayrı ele alması olmuştur. (Jaeger, 1985:278). Mannheim kuşakların varlığını, toplumun beş özelliği ile açıklamaktadır. (1) kültürel süreçte yeni katılımcıların oluşumu, (2) eski katılımcıların sürekli yok olması, (3) bir kuşağın üyelerinin tarihsel süreçte geçici olarak sınırlı bölümünde yer alması ve bu yüzden (4) kültürel mirasın kuşaktan kuşağa aktarılması gerekliliği, (5) son olarak nesilden nesile sürekli geçiş olmasıdır. Mannheim ve onun takipçilerine göre kuşak kavramının iki önemli unsuru bulunmaktadır. Bunlardan birincisi tarihsel zaman içerisinde ortak bir konum ve ikincisi bu zamanda olaylar ve deneyimlerin şekillendirdiği tarihsel konumda farklı bir bilinçtir. Yani kişilerin gelecekteki tutum, davranış ve tercihlerinde özellikle yaşadıkları olayların ve tecrübelerinin etkili olduğundan bahsetmiştir (Parry ve Urwin, 2011:81).

Kuşaklar; Sessiz kuşak, Patlama kuşağı, X kuşağı, Y kuşağı ve Z kuşağı olarak sınıflandırılmaktadır. Kuşakların sınıflandırılmasında çeşitli olaylar etkili olmuştur. Sessiz kuşak 1900-1945 yılları arasında doğanları kapsamakta olup, 1. ve 2. Dünya Savaşı, Cumhuriyet dönemi, ekonomik buhran bu kuşağın belirleyici olaylarıdır. Patlama kuşağı 1946-1964 yılları arasında doğanları kapsamakta olup, İnsan Hakları hareketleri, ihtilal, çok partili dönem bu kuşağın belirleyici olayları arasındadır. X kuşağı 1965-1979 yılları arasında doğanları kapsamakta olup, petrol krizi, 68 kuşağı, sağ-sol olayları bu kuşağın belirleyici olayları arasındadır. Y kuşağı 1980-1999 yılları arasında doğanları kapsamakta olup, Körfez savaşı, refah ve kriz dönemleri, terör bu kuşağın belirleyici olayları arasındadır (Ceylan, 2014:28). Z kuşağı ise 2000 yılından sonra doğanları kapsamaktadır (McCrindle, 2011:202). Tam anlamıyla teknolojik bir çağın içerisinde doğduklarından dolayı teknolojinin hüküm sürdüğü bir hayat içinde yaşamaktadırlar (Levicate, 2012:173).

Bu çalışmanın kapsamını Y kuşağı oluşturmaktadır. Teknolojiyle büyüyen Y kuşağının özellikleri arasında bağımlılık duygularının az olması, otoriteyi zor kabullenmeleri, bağımsızlıklarına düşkün olmaları, bireyselci olmaları yer almaktadır (Deneçli ve Deneçli, 2012/2). Coomers ve Debard'ın yaklaşımına göre Y kuşağı otoriteye karşı yüksek güven seviyesine sahip, kendini örgüte adayan, çoklu kariyer sahibi olan, anlamlı çalışma sonucu ödüllendirileceğine inanan bir nesildir (Coomers ve Debard, 2004: 40). Y kuşağı karakter olarak özgürlüğüne düşkün, bencil, açık sözlü ve eleştirel düzeyi yüksek olmasına rağmen sosyalite düzeyi, tatmin olma düzeyi, çalışkanlık düzeyi, hırs düzeyi, duygusallık düzeyi düşük; sadakat, inanç ve geleneklere bağımlılık düzeyi ise çok düşüktür (Findık, 2013: 48).

Y kuşağı döneminde engellilerin haklarına yönelik 1975 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sine ek olarak yayımladığı "Özürlü Hakları Bildirgesi" ve 1981 yılının uluslararası özürlüler yılı ilan edilmesinin ardından 1982 yılında "Özürlüler İçin Dünya Eylem Programı" kabul edilmesi Avrupa Birliği'nin engelli bireyler için harekete geçmesi için itici güç olmuştur. Ayrıca Avrupa Konseyi tarafından 1980 ve 1990'larda çeşitli bildireler ve kararlar yayımlanmıştır. Örneğin; 24 Temmuz 1986 tarihinde "Avrupa Topluluğu Düzeyinde Özürlülerin İstihdamına İlişkin Konsey Tavsiye Kararı" alınmış, 1 Mayıs 1990 tarihinde Avrupa Konseyi ve Eğitim Bakanları'nın aldıkları "Özürlü Çocuk ve Gençlerin Genel Öğretim Sistemi İçinde Kaynaştırılmalarına Yönelik Karar" alınmıştır. 20 Aralık 1996 tarihinde Avrupa Konseyi ve hükümet temsilcileri özürlüler için fırsat eşitliği konusunda bir karar almıştır. Aynı yıl Avrupa Komisyonu bu kapsamda "Özürlüler İçin Fırsat Eşitliği-Topluluğun Yeni Özürlülük Stratejisi 1996" başlıklı bir tebliğ yayımlamıştır. Bu tebliğ Birleşmiş Milletler'in "Özürlüler İçin Standart Kurallar"la ortaya koyduğu yaklaşımı yansıtan bir özellik taşımaktadır. Bu strateji, engellilerin toplumsal yaşamın tüm alanlarında karşılaştıkları zorlukların tanımlanması gerekliliğini ve engellilerin fırsat eşitliğinden yararlanmasını hususunda önlerindeki bariyerleri ortadan kaldırılmasını vurgulamaktadır (Çizel vd., 2012:17). Yapılan çalışmalarda Y kuşağı engellileri için daha çok hak tanıma ve toplumsal adaptasyona yönelik düzenlemelerle fırsat eşitliği sağlanmaya çalışıldığı anlaşılmaktadır (Kolat, 2009:85).

3. ENGELLİ TURİSTLER

Engelli bireyler bir toplumun en önemli ve büyük azınlıklarını temsil etmektedir. Engelli bireyler bir yandan hali hazırda sahip oldukları engel durumları ile başa çıkmaya çalışırken, bir yandan da hem kamusal alanlarda hem de özel alanlarda pekçok sorunla başa çıkmak durumunda kalmaktadırlar (Arıkan, 2002:11). Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, dünyada bir milyardan fazla bireyin engelli olduğu ve bu sayının dünya nüfusunun yaklaşık %15'ine tekabül ettiği bilinmektedir (Dünya Engellilik Raporu, 2011:1). Bireyin içinde bulunduğu engellilik durumu bireyin yaşamsal faaliyetlerini kısıtlarken, bireyin sosyal yaşantısında da baş etmesi gereken bir takım zorluklar ortaya çıkarmaktadır (Şahin, 2012:14; Aytaç, 2005:126). Engelliler özellikle İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ulusal ve uluslararası kuruluşlar tarafından destek görmeye başlamıştır (Uygun, 2010:5). Günümüzde ise, engellilere yönelik dünyanın pekçok ülkesinde yapılan yasal düzenlemelerle engelli bireylerin, engelli olmayan bireyler ile eşit yaşam şartlarında mutlu bir hayat sürmeleri için çabalar gösterilmektedir. Ancak bu çabaların engellilerin yaşam kalitelerini çok da arttırdığı söylenememektedir. Çünkü yapılan yasal uygulamalar engellilerin toplumsal algılamalarını olumlu bir boyuta taşımakta yetersiz kalmaktadır. Engelliler yapısal ve hizmet unsurlarına yönelik mücadele etmelerinin yanı sıra toplumsal kabul görmenin sağlanması için de mücadele etmek durumunda kalmaktadır. Engelli bireylerin toplumla bütünleşmelerinde gerçekleştirilmeye çalıştıkları en önemli faaliyetlerden birisi de turizm faaliyetleridir. Turizm faaliyetleri yapısal olarak engelli olmayan bireyler için dahi zor ve karmaşık bir yapıya sahip iken, engelli bireyler için içinden çıkılması güç bir takım faaliyetler bütünü olarak algılanmaktadır (Atak, 2008:1).

Seyahat etmek tüm bireylerin temel hakkı olduğu gibi engelli bireyler için de bir temel haktır (Kaygısız ve Bulgan, 2015:98). Dünyadaki engelli turizm pazarı ele alındığında bu pazar diliminin yarattığı dev rakam başta gelişmiş ülkeler olmak üzere gelişmekte olan ülkeler açısından da önemli bir ekonomik güç olarak kabul edilmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde yoğunlaşan engelli nüfusu ve bu nüfusun satın alma güçlükleri engellilerin en büyük seyahat engellerinden birisini oluşturmaktadır (Uygun, 2010:23). Ancak Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) durum bunun aksinedir. 1999 yılında Florida'da düzenlenen Dünya Engelliler Seyahat Konferansı'nda ABD'deki engelli nüfusunun 50 milyona ve bu kesimin alım gücünün 175 milyar dolara ulaştığı vurgulanmıştır. Böylelikle ekonomik ve sosyal anlamda engelli bireylerin seyahat etmeye daha da yaklaşmış olduğu söylenebilmektedir (Atak, 2008:1). Avrupa'da 65 yaş ve üzerinde olan ve hamile olan kesimi de engellilere dahil edildiğinde 130 milyon kişinin engelli ve bu nüfusun %70'inin seyahat ettiği bilinmektedir. Engellilere yönelik yapılan yasal düzenlemeler ile her geçen gün daha fazla engellinin seyahat ettiği ve bu pazar dilimindeki gelişmelerin tüm dünya ülkelerinin ilgisi alanına girdiği dikkati çekmektedir (<http://www.tursab.org.tr>).

Engelli turistlerin hiçbir kısıtlamaya maruz kalmadan özgürce seyahat edebilmeleri onları potansiyel talep yaratıcılardan efektif talep unsuruna taşıyacaktır (Bulgan, 2014:14). Bu nedenle turizm olayını bir bütün olarak ele almakta yarar vardır. Engelli turistler sadece ulaştırma ve konaklama işletmelerini kullanmazlar, buldukları tatil destinasyonunu gezmek, alışveriş yapmak, yöre halkı ile aynı ortamlarda bulunarak, buldukları destinasyonun kültürel değerlerini öğrenmek istemektedirler. Engelli turistlerin kentsel yaşama katılmalarında ihtiyaç duydukları imkanlar engelli olmayanlardan çok da farklı değildir. Engelli olarak nitelendirilen bireyleri toplumda farklı bir yere koymaktansa, topluma bütünleştirici bir yapı ile kentsel yaşama alanlarına erişilebilirliklerini dikkate alan bir yapılanmaya gidilmelidir. Tüm bireyler gibi engelli bireyler de ulaştırma hizmetlerinden kolaylıkla yararlanmalı işlerine, okullarına, alışverişe, parklara engelli olmayan bireylerin kullandığı taşıtlarla gidebilmelidir. Yerel yönetimler, yaptıkları sosyal ve teknik alt yapı imkanları ile kent mekanının şekillenmesinde, engelli bireylerin sosyal yaşama katılmalarında önemli bir role sahiptir (Öztürk, 2012:19).

Engelli turistlerin hareketleri incelendiğinde, bu grup genellikle düşük sezon olarak adlandırılan sezonun yoğun olmadığı aylarda hareketliliklerini gerçekleştirmektedir. Bu durum turizm pastasından daha fazla pay almak isteyen ve bu doğrultuda sezonu uzatmak isteyen destinasyonlar için ekstra bir gelir kaynağıdır. Bu nedenle gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkeler açısından, turizm sezonunu uzatıcı bir etki yaratacak olan engelli turizmüne daha fazla önem verilmesi gerektiğini gözler önüne sermektedir (Bulgan, 2014: 170-171).

4. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada 1980 ile 1999 yılları arasında doğanları kapsayan Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili bakış açılarını tespit etmek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü'nde okuyan öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur.

5. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın evrenini Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü Turizm İşletmeciliği ve Aşçılık programında okuyan öğrenciler oluşturmaktadır. Rastgele örnekleme yöntemiyle 450 öğrenci arasından %95 güven aralığında, %5 hata payı ile gereken örneklem büyüklüğü 208 olarak hesaplanmış olup 237 öğrenciye anket uygulanmıştır. Bu rakam da örneklem büyüklüğü için yeterlidir (<http://www.surveysystem.com>).

Anket iki kısımdan oluşmaktadır. Anketin ilk kısmında, 14 sorudan oluşan demografik ifadeler yer verilmiştir. Anketin ikinci kısmında ise; Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşlerini ölçmek amacıyla 5'li Likert ölçeğinde hazırlanan ifadeler yer verilmiştir.

Araştırma verilerinin analizlerine geçilmeden önce veri seti ayrıntılı bir şekilde incelenerek uç veriler değerlendirilmiştir. Her bir maddenin (ifadenin) Z skorları hesaplanmış, bu hesaplamalar sonucunda +3 ile -3 aralığı dışında kalan veriler uç veriler olarak değerlendirilerek, analiz kapsamına dahil edilmemiştir. Böylelikle veri setine uygun olmadığı düşünülen aşırı değerler kapsam dışında bırakılmıştır. (Kalaycı, 2006:10, 81). Veri

setinde 7 adet uç veriye rastlanılmış olup, bu veriler ankete dahil edilmemiştir. Sonuçta 230 anket üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Araştırmada ANOVA ve bağımsız örneklem t testi neticesinde hipotez testlerinin bulgularına yer verilmiş ve tahmin edilen hipotezlerin araştırma sonunda doğrulanıp doğrulanmadığı ortaya çıkarılmıştır.

6. BULGULAR

Araştırmaya katılan katılımcıların demografik özellikleri şu şekildedir: 111 kadın, 119 erkek ankete katılmış olup, katılımcıların çoğunluğu 18-23 yaş aralığında yer almaktadır. Tablo 1. ve Tablo 2.'te gösterilmiştir. Tablo 1.'e bakıldığında araştırmaya katılan kadın ve erkekler arasında istatistiki açıdan anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir($p < 0.000$).

Tablo 1. Cinsiyetlere Göre Dağılım

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %	Ortalama (X)	t	p
Kadın	111	48.3	48.3	48.3	3.9982	-6.674	0.000*
Erkek	119	51.7	51.7	100.0	4.6168	-6.595	
Toplam	230	100.0	100.0				

Tablo 2. Yaşlara Göre Dağılım

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
18-23	223	97.0	97.0	97.0
24-29	7	3.0	3.0	100.0
Toplam	230	100.0	100.0	

Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü'nde okuyan katılımcıların %80'i 1. Sınıf, %20'si ise 2. Sınıf'ta öğrenim görmektedir. Tablo 3'te sınıflara göre dağılıma yer verilmektedir.

Tablo 3. Sınıflara Göre Dağılım

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
1. Sınıf	184	80.0	80.0	80.0
2. Sınıf	45	19.6	19.6	99.6
Kayıp Veri	1	0.4	0.4	100.0
Toplam	230	100.0	100.0	

Katılımcılar gelir durumuna göre sınıflandırıldığında, %48.3'ü 1001-1500 TL, %16.5'i 1501-2000TL ve %15.7'si 1000 TL'den az olarak belirtmiştir. Tablo 4'te gelir durumuna göre dağılıma yer verilmektedir.

Tablo 4. Gelir Dağılımı

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
1000 TL'den az	36	15.7	15.7	15.7
1001-1500 TL	111	48.3	48.5	64.2
1501-2000 TL	38	16.5	16.6	80.8
2001-2500 TL	10	4.3	4.4	85.2
2501-3000 TL	17	7.4	7.4	92.6
3001 TL ve üstü	17	7.4	7.4	100.0
Toplam	229	99.6	100.0	
Kayıp Veri	1	0.4		
Toplam	230	100.0		

Katılımcıların %70'inin anneleri ilköğretim mezunu iken, %24'ü ise lise mezundur. Katılımcıların %49'unun babaları lise mezunu iken, %40'ı ise ilköğretim mezundur. Tablo.5'te katılımcıların annelerinin eğitim düzeyi, Tablo.6'da katılımcıların babalarının eğitim düzeyi yer almaktadır.

Tablo 5. Annelerin Eğitim Düzeyi

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Okuryazar değil	4	1.7	1.7	1.7
İlköğretim	161	70.0	70.3	72.1
Lise	55	23.9	24.0	96.1
Üniversite	8	3.5	3.5	99.6
Lisansüstü	1	0.4	0.4	100.0
Toplam	229	99.6	100.0	
Kayıp Veri	1	0.4		
Toplam	230	100.0		

Tablo 6. Babaların Eğitim Düzeyi

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Okuryazar değil	3	1.3	1.3	1.3
İlköğretim	92	40.0	40.4	41.7
Lise	112	48.7	49.1	90.8
Üniversite	20	8.7	8.8	99.6
Lisansüstü	1	0.4	0.4	100.0
Toplam	228	99.1	100.0	
Kayıp Veri	2	0.9		
Toplam	230	100.0		

Katılımcıların yarısı çocukluk yıllarını il merkezde geçirmiştir. Ankete katılanların %27'si çocukluk yıllarını ilçede, %23'ü kırsal bölgede (köy, kasaba) geçirmiştir. Tablo.7'de katılımcıların çocukluk yıllarını geçirdikleri yerlere göre dağılımına yer verilmektedir. Araştırmaya katılanların çocukluk yıllarını geçirdikleri yerlere göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0.000$).

Tablo 7. Çocukluk Yıllarını Geçirdikleri Yerlere Göre Dağılım

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %	Ortalama (X)	p
İl Merkez	114	49.6	50.0	50.0	0.83598	0.000*
İlçe Merkez	61	26.5	26.8	76.8	0.61871	
Kırsal Bölge (Köy, Kasaba)	53	23.0	23.2	100.0	0.31522	
Toplam	228	99.1	100.0			
Kayıp Veri	2	0.9				
Toplam	230	100.0			0.5088	

Toplam 230 katılımcının 5'i engelli olduğunu belirtmiştir. Engelli katılımcıların 3'ü görsel, 1'i işitsel, 1'i zihinsel engellidir. Tablo.8 ve Tablo.9'da engelli katılımcılara yönelik bilgiler yer almaktadır. Yapılan araştırmada katılımcıların engelli olma durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık yoktur.

Tablo 8. Katılımcıların Engelli Durumları

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %	Ortalama (X)	t	p
Evet	5	2.2	2.2	2.2	4.6400	0.949	0.344
Hayır	225	97.8	97.8	100.0	4.3111	2.971	
Toplam	230	100.0	100.0				

Tablo 9. Engelli Katılımcıların Engelli Türüne Göre Dağılımı

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %
Görsel	3	1.3	60.0	60.0
İşitsel	1	0.4	20.0	80.0
Zihinsel	1	0.4	20.0	100.0
Toplam	5	2.2	100.0	
Kayıp Veri	225	97.8		
Toplam	230	100.0		

Katılımcıların %6'sının ailesinde engelli birey bulunmaktadır. Tablo 10'da katılımcıların ailesinde engelli birey olup olmama durumu yer almaktadır. Tablo 10.'a bakıldığında katılımcıların ailesinde engelli birey olup olmama durumuna göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 10. Ailesinde Engelli Birey Olup Olmama Durumu

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %	Ortalama (X)	t	p
Evet	13	5.7	5.7	5.7	4.7111	1.134	0.258
Hayır	217	94.3	94.3	100.0	4.3146	5.647	
Toplam	230	100.0	100.0				

Katılımcıların tatillerini geçirdikleri en çok ziyaret ettikleri yerler arasında Antalya ilk sırada yer almaktadır. Tablo.11'de katılımcıların ziyaret ettikleri yer dağılımına yer verilmektedir. Araştırmaya katılanların tatillerini geçirdikleri yerlere göre istatistiki açıdan anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir ($p < 0.001$).

Tablo 11. Tatillerini Geçirdikleri Yerlere Göre Dağılım

	Frekans	%	Geçerli %	Kümülatif %	Ortalama (X)	Standart hata	p
Antalya	110	47.8	58.2	58.2	3.98	0.85	0.001*
Kuşadası	10	4.3	5.3	63.5	4.24	0.71	
Davraz	1	0.4	0.5	64.0	5.00	0.00	
İzmir	10	4.3	5.3	69.3	4.78	0.62	
İstanbul	5	2.2	2.6	72.0	4.88	0.26	
Alanya	3	1.3	1.6	73.5	4.60	0.20	
Ayvalık	2	0.9	1.1	74.6	4.40	0.28	
Alaçatı	2	0.9	1.1	75.7	4.00	1.41	
Pamukkale	2	0.9	1.1	76.7	4.00	1.41	
Bodrum	9	3.9	4.8	81.5	4.48	0.64	
Marmaris	8	3.5	4.2	85.7	4.85	0.20	
Yurt Dışı	7	3.0	3.7	89.4	4.71	0.25	
Ankara	1	0.4	0.5	89.9	4.40	0.00	
Fethiye	3	1.3	1.6	91.5	4.93	0.11	
Uludağ	3	1.3	1.6	93.1	4.73	0.23	
Memleket	13	5.7	6.9	100.0	4.69	0.58	
Toplam	189	82.2	100.0				
Kayıp Veri	41	17.8					
Toplam	230	100.0			4.24	0.81	

Araştırmada kullanılan ölçekler üzerinde doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizine göre anketteki genel görüşle ilgili 5. 7. 8. ve 9. ifadeler anketten çıkartılmıştır. Ankette yer alan Y kuşağının konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açıları ile ilgili olan 2. ve 7. ifadeler anketten çıkartılmıştır. 2 faktörün altında da benzer faktör yükü olarak kaldığı için çıkartılmıştır. Tablo 13'te anketten çıkarılan ifadeler dışındaki faktörler gösterilmiştir. Faktör analizinden sonra faktörlerin normal dağılımına bakılmıştır. Faktörler Skewness Kurtosis değerlerine göre -1 ve +1 değerleri arasında yer aldığı için normal dağılım göstermektedir. Field (2009) Kaiser-Meyer-Olkin testi için 0.50 değerinin alt sınırı olması gerektiğini ve $KMO \leq 0.50$ için veri kümesinin faktörlenemeyeceğini yani 0.50'nin üzerindeki değerlerin kabul edildiğini belirtmiştir (Field:2009:657). KMO değerinin 0.962 olması sebebiyle veriler faktör analizi yapmaya uygundur. Tablo.12'de KMO ve Bartlett's Test tablosu bulunmaktadır.

Tablo 12. KMO ve Bartlett's Test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	0.962
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square 3061.633
	df 91
	Sig. 0.000

Tablo 13. Faktör Analizi

	Initial	Extraction
G1	1,000	0.795
G2	1,000	0.818
G3	1,000	0.733
G4	1,000	0.774
G6	1,000	0.791
K1	1,000	0.770
K3	1,000	0.846
K4	1,000	0.834
K5	1,000	0.768
U1	1,000	0.817
U3	1,000	0.804
U4	1,000	0.760
U5	1,000	0.756
U6	1,000	0.772

6.1 Araştırmanın Hipotez Testleri ve Sonuçları

Araştırma hipotezlerini sınamaya yardımcı olan ANOVA ve bağımsız örneklem t testi tablolarına aşağıda yer verilmiştir. Daha sonra da elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

H1: Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 14.'te Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri açısından cinsiyetlerine göre tanımlayıcı istatistikleri bilgilere yer verilmektedir. Tablo 14.'e bakıldığında erkeklerin kadınlara oranla daha olumlu görüş bildirdikleri anlaşılmaktadır.

Tablo 14. Cinsiyetlerine Göre Tanımlayıcı İstatistikler

		N	Ortalama (X)	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
Genel	Kadın	111	3.9982	0.81820	0.07766
Görüş	Erkek	119	4.6168	0.57377	0.05260

Tablo 15. Y Kuşağının Turizm Sektöründeki Engelli Turistlerle İlgili Genel Görüşlerinin Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine Yönelik Hipotezin Bağımsız Örneklem t Testi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalama Farklılığı	Std. Hata Farklılığı	95% Güven Aralığı	
									Alt	Üst
Genel Görüş	Equal variances assumed	35.987	0	-6.674	228	0	-0.61861	0.09269	-0.80124	-0.43598
	Equal variances not assumed			-6.595	195.678	0	-0.61861	0.09380	-0.80359	-0.43363

Yapılan Bağımsız Örneklem t testinde erkekler ile kadınlar arasında genel görüşleri bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur. ($p=0<0.05$). Bulgulara göre erkeklerin genel görüş ortalaması ($X= 4.6168$), kadınların genel görüş ortalamasından ($X=3.9982$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Dolayısıyla Y kuşağındaki erkek katılımcıların, Y kuşağındaki kadın katılımcılara göre engelli turistlere karşı yaklaşımlarının daha olumlu olduğu söylenebilmektedir.

Bu sonuçlara göre H1 hipotezi kabul edilmiştir.

H2: Y kuşağının konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açıları katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 16'da Y kuşağının konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açıları bağlamında cinsiyetlerine göre tanımlayıcı istatistik bilgileri yer almaktadır.

Tablo 16. Tanımlayıcı İstatistikler

Konaklama Ulaşım		N	Ortalama (X)	Std. Sapma	Std. Hata Ortalaması
	Kadın	111	4.0551	0.85410	0.08107
Erkek	119	4.5733	0.59308	0.05437	

Tablo 17. Y Kuşağının Konaklama ve Ulaştırma İşletmelerindeki Engelli Turistlere Bakış Açılarının Cinsiyete Göre Farklılık Gösterip Göstermediğine Yönelik Hipotezin Bağımsız Örneklem t Testi

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Ortalama Farklılığı	Std. Hata Farklılığı	95% Güven Aralığı	
									Alt	Üst
Konaklama Ulaşım	Equal variances assumed	45.382	0	-5.374	228	0	-0.51824	0.09643	-0.70824	-0.32824
	Equal variances not assumed			-5.309	194.519	0	-0.51824	0.09761	-0.71075	-0.32573

Yapılan Bağımsız Örneklem t testinde erkekler ile kadınlar arasında konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engellilerle ilgili görüşleri bakımından anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0<0.05$). Bulgulara göre erkeklerin genel görüş ortalaması ($X= 4.5733$), kadınların genel görüş ortalamasından ($X=4.0551$) anlamlı düzeyde daha yüksektir. Dolayısıyla Y kuşağındaki erkek katılımcıların, Y kuşağındaki kadın katılımcılara göre konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açılarının daha olumlu olduğu söylenebilmektedir.

Bu sonuçlara göre H2 hipotezi kabul edilmiştir.

H3: Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri katılımcıların çocukluk yıllarını daha çok nerede geçirdiklerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 18'de katılımcıların turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri açısından çocukluk yıllarını geçirdikleri yerlere göre tanımlayıcı bilgiler yer almaktadır.

Tablo 18. Y Kuşağının Turizm Sektöründeki Engelli Turistlerle İlgili Genel Görüşleri Açısından Çocukluk Yıllarını Geçirdikleri Yerlere Göre Tanımlayıcı Bilgiler

	N	Ortalama (X)	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığı		Min.	Max.
					Alt Sınır	Üst Sınır		
İl Merkez	114	3.9754	0.83598	0.0783	3.8203	4.1306	3	5
İlçe Merkez	61	4.577	0.61871	0.07922	4.4186	4.7355	3	5
Kırsal Bölge (Köy, Kasaba)	53	4.7396	0.31522	0.0433	4.6527	4.8265	4	5
Toplam	228	4.314	0.7683	0.05088	4.2138	4.4143	3	5

Yapılan ANOVA testinde engelli turistlerle ilgili görüşlerinin homojen olmadığı tespit edilmiştir ($\text{sig}=0<0,05$). Tablo 19'da homojenlik testi bulguları yer almaktadır.

Tablo 19. Homojenlik Testi

Tablo 19. Homojenlik Testi			
Levene Statistic	df1	df2	Sig.
40,844	2	225	0.000

Tablo 20. Y Kuşağının Turizm Sektöründeki Engelli Turistlerle İlgili Genel Görüşlerinin Çocukluk Yıllarını Geçirdikleri Yerlere Göre Farklılık Gösterip Göstermemelerine Yönelik Hipotezin ANOVA Test Sonucu

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	26.889	2	13.445	28.243	0.000
Within Groups	107.106	225	0.476		
Total	133.995	227			

Yapılan ANOVA testinde engelli turistlerle ilgili görüşlerinin homojen olmaması sebebiyle Tamhane sonuçları dikkate alınmıştır. Tamhane sonuçlarına göre; Çocukluk yıllarını daha çok ilçe merkezde geçiren (X: 4.5770; SS:0.61871) Y kuşağının, çocukluk yıllarını il merkezde geçiren (X: 3.9754; SS:0.83598) Y kuşağına göre turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri anlamlı düzeyde daha olumludur (p=0).

Çocukluk yıllarını daha çok kırsal bölgede (köy, kasaba) geçiren (X: 4.7396; SS:0.31522) Y kuşağının, çocukluk yıllarını il merkezde geçiren (X: 3.9754; SS:0.83598) Y kuşağına göre turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri anlamlı düzeyde daha olumludur (p=0).

Bu sonuçlara göre H3 hipotezi kabul edilmiştir.

H4: Y kuşağının konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açıları katılımcıların çocukluk yıllarını daha çok nerede geçirdiklerine göre farklılık göstermektedir.

Tablo 21'de katılımcıların konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açılarının çocukluk yıllarını geçirdikleri yerlere göre tanımlayıcı bilgiler yer almaktadır.

Tablo 21. Y Kuşağının Konaklama Ve Ulaştırma İşletmelerindeki Engelli Turistlere Bakış Açılarının Çocukluk Yıllarını Geçirdikleri Yerlere Göre Tanımlayıcı Bilgiler

	N	Ortalama (X)	Std. Sapma	Std. Hata	95% Güven Aralığı		Min.	Max.
					Alt Sınır	Üst Sınır		
İl Merkez	114	3.9649	0.84274	0.07893	3.8085	4.1213	3	5
İlçe Merkez	61	4.5902	0.62147	0.07957	4.4310	4.7493	3	5
Kırsal Bölge (Köy, Kasaba)	53	4.7631	0.26780	0.03679	4.6893	4.8369	3.89	5
Toplam	228	4.3177	0.77513	0.05133	4.2166	4.4189	3	5

Yapılan ANOVA testinde engelli turistlerle ilgili görüşlerinin homojen olmadığı tespit edilmiştir (sig=0<0.05). Tablo 22'de homojenlik testi bulguları yer almaktadır.

Tablo 22. Homojenlik Testi

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
48.762	2	225	0.000

Tablo 23. Y Kuşağının Konaklama Ve Ulaştırma İşletmelerindeki Engelli Turistlere Bakış Açılarının Çocukluk Yıllarını Geçirdikleri Yerlere Göre Farklılık Gösterip Göstermemelerine Yönelik Hipotezin ANOVA Test Sonucu

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	29.231	2	14.616	30.688	0.000
Within Groups	107.158	225	0.476		
Total	136.389	227			

Yapılan ANOVA testinde engelli turistlerle ilgili görüşlerinin homojen olmaması sebebiyle Tamhane sonuçları dikkate alınmıştır. Tamhane sonuçlarına göre;

Çocukluk yıllarını daha çok ilçe merkezde geçiren (X: 4.5902; SS:0.62147) Y kuşağının, çocukluk yıllarını il merkezde geçiren (X: 3.9649; SS:0.84274) Y kuşağına göre turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri anlamlı düzeyde daha olumludur. (p=0).

Çocukluk yıllarını daha çok kırsal bölgede (köy, kasaba) geçiren (X: 4.7631; SS:0.26780) Y kuşağının, çocukluk yıllarını il merkezde geçiren (X: 4.5902; SS:0.62147) Y kuşağına göre turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri anlamlı düzeyde daha olumludur. (p=0).

Bu sonuçlara göre H4 hipotezi kabul edilmiştir.

7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

1980 ile 1999 yılları arasında doğanları kapsayan Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili bakış açılarını tespit etmek amacıyla Süleyman Demirel Üniversitesi Isparta Meslek Yüksekokulu Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü'nde okuyan öğrencilerin görüşlerine başvuru bu çalışmada elde edilen bulguların engelli turistlere bakış açısıyla ilgili olarak farkındalık yaratması beklenmektedir.

Bu çalışmada dört hipotez kurulmuş olup hepsi kabul edilmiştir. Araştırmada kurulan hipotezler şunlardır:

H1:Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

H2:Y kuşağının konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açıları katılımcıların cinsiyetlerine göre farklılık göstermektedir.

H3:Y kuşağının turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri katılımcıların çocukluk yıllarını daha çok nerede geçirdiklerine göre farklılık göstermektedir.

H4:Y kuşağının konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açıları katılımcıların çocukluk yıllarını daha çok nerede geçirdiklerine göre farklılık göstermektedir.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre;

- Y kuşağındaki erkek katılımcıların, Y kuşağındaki kadın katılımcılara göre engelli turistlere karşı yaklaşımlarının daha olumlu olduğu söylenebilmektedir.
- Y kuşağındaki erkek katılımcıların, Y kuşağındaki kadın katılımcılara göre konaklama ve ulaştırma işletmelerindeki engelli turistlere bakış açılarının daha olumlu olduğu söylenebilmektedir.
- Çocukluk yıllarını daha çok ilçe merkezde geçiren Y kuşağının, çocukluk yıllarını il merkezinde geçiren Y kuşağına göre turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri anlamlı düzeyde daha olumludur.
- Çocukluk yıllarını daha çok kırsal bölgede (köy, kasaba) geçiren Y kuşağının, çocukluk yıllarını il merkezinde geçiren Y kuşağına göre turizm sektöründeki engelli turistlerle ilgili genel görüşleri anlamlı düzeyde daha olumludur.

Yapılan bu çalışmada uygulanan anket formlarında konaklama, ulaştırma işletmeleri ve genel görüşler olmak üzere iki ayrı bölüme ayrılan 5'li Likert Ölçeği uygulanmıştır. Turizm sektöründe sadece konaklama ve ulaştırma işletmeleri hizmet vermemektedir. Ancak öğrencilerin yoğun olarak fayda sağladığı ve engelli turistlerin hizmetlere erişim noktasında öğrenciler tarafından kolaylıkla gözlemlenebileceği düşüncesi ile bu işletmeler ele alınmıştır. Genel görüşler kısmında ise, turizm sektöründe hizmet vermekte olan tüm işletmeler (yiyecek içecek, seyahat ve rekreasyon işletmeleri, vb.) ele alınarak araştırma kapsamına dahil edilmiştir.

Tüm bu bulgular yorumlandığında; araştırmaya katılan erkek öğrencilerin kadın öğrencilere oranla engelli turistlere karşı daha duyarlı oldukları, engelli turistlerin seyahatleri esnasında faydalandıkları tüm konaklama ve ulaştırma hizmetlerinde yaşadıkları sorunlara karşı erkek öğrencilerin, kadın öğrencilere göre daha fazla anlayışlı bir durum sergileyebildikleri anlaşılmıştır.

Çocukluk yıllarını ilçe merkezlerinde ya da köy ve kasabalarda geçiren katılımcıların engelli turistlerle empati kurma yeteneklerinin daha yüksek olduğu araştırma sonucunda elde edilen bir diğer önemli veridir. Bu durum

insan ilişkilerinin nispeten daha soğuk gerçekleştiği şehirlerde çocukluk dönemini geçirmiş olan katılımcıların engelli turistlerle empati kuramadıklarını gösterir niteliktedir.

Sonuç olarak turizm eğitimi almakta olan katılımcılar ile gerçekleştirilen bu çalışmayla beraber, Turizm sektöründe geleceğin eğitilmiş işgörenlerini oluşturacak Y kuşağının, son yılların popüler bir turizm türü olan engelli turizmüne hizmet verecekleri göz önünde bulundurularak, engelli turistlere karşı daha olumlu tutum ve davranışlar sergilemeleri için çalışmalar yapılmalıdır. Yapılacak olan bu çalışmalar sıralanacak olunursa;

- Gençlere verilen turizm eğitiminin yanı sıra gençlere toplumdaki engelli bireylere karşı daha duyarlı olmalarının gerekliliği akademisyenlerden tarafından sözlü olarak derslerde dile getirilmeli,
- Öğrenciler ile yapacakları projelerle öğrencilerin sosyal duyarlılıklarını artırıcı etki yaratılmaya çalışılmalı,
- Ders müfredatları yeniden düzenlenerek, öğrencilerin engellilere yönelik bir ders kapsamında engellilere olan bakış açılarını olumlu yönde geliştirilmesi desteklenmeli,
- Üniversiteler bünyesinde kurulmuş ya da kurulacak olan engelli öğrenci kulüpleri desteklenmeli ve öğrencilerin bu kulüplerde daha fazla yer almaları sağlanarak, engelliler ile empati kurma yeteneklerinin önü açılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Arıkan, Ç. (2002). "Sosyal Model Çerçevesinde Özürlülüğe Yaklaşım" Ufkun Ötesi Bilim Dergisi, 2(1), 11-25.
- Atak, V. (2008). "Marmaris'teki Otel İşletmelerinin Bedensel Engelli Turizmüne Bakışı", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Sosyal Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Aytaç, S. (2005), İstihdam ve Koruma Alanı Yaratmak Üzere Özürlüler İçin Sosyal Yaşam, İstanbul:Sosyal Siyaset Konferansları 49. Kitap.
- Bulgan, G. (2014). "Engelli Turizmi: Antalya İlindeki Dört ve Beş Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma", Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.
- Ceylan, A. (2014). "X ve Y Kuşağı Öğretmenlerinin İdeal Liderlik Algıları: Fatih İlçesi İlköğretim Okullarında Bir Uygulama", Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Comte, A. (1974). The Positive Philosophy, New York: AMS Pres. (Ed.:Abraham S. Blumberg).
- Coomers, M. D. ve Debar, R. (2004). Serving the Millennial Generation: New Directions For Student Services, San Fransisco, California: Jossey-Bass.
- Deneçli, C. ve Deneçli, S. (2012/2). "Nabza Göre Şerbet, Kuşağa Göre Etkinlik: Eğlencenin Pazarlanması ve Kuşaklar", Pi Dergisi. www.iku.edu.tr/userfiles/file/.../doc/Ceyda_Denecli_Sevda_Denecli.doc (Erişim tarihi: 10 Ocak 2016).
- Dünya Engellilik Raporu Yönetici Özeti, Dünya Sağlık Örgütü 2011 www.who.int (Erişim tarihi: 12 Şubat 2014).
- Fındık, E. (2013). "Y Kuşağında Mobbing Algısı Üzerine Bir Araştırma", Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Field, A. (2000). Discovering Statistics using SPSS, London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.
- Jaeger, H. (1985). "Generations in History: Reflections on a Controversial Concept", History and Theory, 24 (3):273-292.
- Kaya, A. (2010). "Isparta İlinde Engellilere Yönelik Hizmet Veren Kamu Ve Özel Eğitim Kurumlarında Çalışan Meslek Gruplarında Tükenmişlik Düzeyi", Süleyman Demirel Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Kaygısız, Ü. ve Bulgan, G. (2015). "İnsan Hakları Çerçevesinde Engellilerin Seyahat Hakkı ve Avrupa Birliği'ndeki Yasal Düzenlemeler", 1(49), 98-106.
- Latif, H. ve Serbest, S. (2014). "Generation 2000 in Turkey and Generation 2000's Business and Working Concept, Gençlik Araştırmaları Dergisi, 2(2):133-163.

- Levickaite, R. (2010). "Generations X Y Z: How Social Networks Form The Concept Of The World Without Borders The Case Of Lithuania" *Limes*, 3(2):170-183.
- McCrinkle, M. (2011). "An Excerpt From The ABC of XYZ: Understanding The Global Generations Beyond Z: Meet Generation Alpha", UNSW Press, 198-212.
- Öztürk, M. (2012). "Türkiye'de Engelli Gerçeği Raporu", Canda Özür Olmaz Derneği.
- Parry, E. ve Urwin, P. (2011). "Generational Differences in Work Values: A Review of Theory and Evidence", *International Journal of Management Reviews*, 1(13), 79-96.
- Pazar Araştırması İçin Örneklem Büyüklüğü Hesaplama (2015). <http://www.surveysystem.com> (Erişim Tarihi: 10 Aralık 15).
- Şahin, H. (2012). "Engelli Bireylerin Konaklama Tesislerinden Memnuniyet Durumlarının İncelenmesi", Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- TDK (2016), Kuşak Kavramı
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.57017a12812b38.46674596 (Erişim Tarihi: 05 Ocak 2016).
- TÜRSAB (2008). <http://www.tursab.org.tr/content/turkish/home/engelsiz/08suPazar.asp> (Erişim tarihi:13 Kasım 2013).
- Uygun, E. (2010). "Fiziksel Engelli Ailelere sahip Bireylerin Tatil Kararlarına Fiziksel Engelli Fertlerin Etkisi", Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.